

„Instabilitatea legislativă e o frână în alocarea de fonduri către România”

Interviu cu Laurian Lungu, analist independent

IONUȚ BĂLAN

Laurian Lungu este membru al Welsh Institute for Research in Economics and Development din anul 2001. El este, de asemenea, membru al Institutului de Cercetări Macroeconomice din Liverpool și al Institutului „Julian Hodge” din Cardiff. Lungu deține diplome de masterat și doctorat obținute la universitățile din Liverpool și Cardiff.

În interviul acordat revistei „Finanțistii”, Laurian Lungu apreciază că o țintă de deficit structural de 0,5% din PIB poate părea prea redusă, dar, prin adoptarea unor măsuri structurale care să vizeze îmbunătățirea radicală a mediului de afaceri, veniturile la buget ar

crește, ceea ce ar micșora presiunile generate de îndeplinirea țintei de deficit. El susține că instabilitatea legislativă este un factor menționat adeseori de investitori ca o frână în calea alocării de fonduri către România, schimbare impredictibilă a legislației fiscale, uneori retroactiv, introducând un element de incertitudine major în procesul decizional al agenților economici. Lungu conchide că majorarea TVA este un exemplu de măsură ineficientă, deoarece a dus la reducerea semnificativă a ratei de colectare. Analistul subliniază că scăderea CAS este de dorit, dar ridică întrebări legate de asigurarea surselor alternative de finanțare de la buget, ceea ce forțează regândirea structurii cheltuielilor, implicit a celor cu salariile, dar și a celor din sănătate și învățământ.

“Dezbaterea pe subiectele de interes major, cum ar fi efectul anumitor măsuri în economie, schimbări de taxe și impozite de exemplu, adoptarea monedei euro, adoptarea pactului fiscal etc., trebuie să se facă la un nivel profesional, cu examinarea serioasă a implicațiilor pe termen lung pentru economie

Având în vedere complexitatea calculării deficitului structural și faptul că trebuie să se înscrie într-o limită bine delimitată în timp, nu era firesc ca înainte de reîntregirea salariilor să fie luate măsuri care să vizeze îmbunătățirea mediului de afaceri?

Controlul asupra nivelului deficitului trebuie să fie un obiectiv în sine. Acesta va trebui să se realizeze printr-un management adecvat, atât al veniturilor, cât și al cheltuielilor bugetare, astfel încât fluctuațiile în economie să nu pericliteze depășirea țintei de deficit asumate. Provocarea este de a reuși atingerea acestor ținte în mod consecvent, în timp. Și aici, desigur, un rol important îl au factorii care condiționează performanța economiei, ca și stabilitatea legislativă, guvernanta corporatistă sau performanța mediului de afaceri, pe ansamblu. De exemplu, pentru România o țintă de deficit structural de 0,5% din PIB poate fi prea redusă în structura curentă a cheltuielilor bugetare. Însă, prin adoptarea unor măsuri structurale care să vizeze îmbunătățirea radicală a mediului de afaceri, veniturile la buget ar crește, ceea ce ar reduce mult din presiunile îndeplinirii țintei de deficit.

Apreciați că este necesară o armonizare între politicile monetare, fiscale și cele structurale?

Evident că trebuie să existe o coordonare între politica fiscală și cea monetară pentru ca eficiența politicilor economice să fie cât mai mare. Schimbările de politici structurale în anumite sectoare economice pot altera echilibrul între cerere și ofertă și, implicit, atât nivelul prețurilor, cât și cel al producției. Din această perspec-

tivă este firesc ca mix-ul de politici monetar-fiscale să țină cont și de orientarea politicilor structurale în economie.

Ce condiții trebuie îndeplinite pentru ca această armonizare să aibă loc în mod real?

De regulă, există condiționalități, atât de ordin extern, cât și intern. La nivel intern, voința politică joacă un rol important în eliminarea unor astfel de restricții. Însă, dincolo de acest aspect, este nevoie de îmbunătățirea capacității de analiză. Dezbaterea pe subiectele de interes major, cum ar fi efectul anumitor măsuri în economie, schimbări de taxe și impozite de exemplu, adoptarea monedei euro, adoptarea pactului fiscal etc. Acestea trebuie să se facă la un nivel profesional, cu examinarea serioasă a implicațiilor pe termen lung pentru economie.

Considerați că măsurile care trebuie luate pentru gestionarea economiei trebuie să aibă o anumită secvențialitate?

Aș spune mai degrabă o prioritarizare. În general, implicațiile unor politici economice într-un sector au efecte aproape simultane în diverse alte sectoare. Implicit, acestea afectează și comportamentul agenților economici. Însă de multe ori măsurile trebuie gândite în ansamblul lor și aplicate simultan. Astfel, efectele lor în economie pot fi complementare.

În ce măsură modificările ad-hoc aduse Codului Fiscal, corespunzătoare unor interese politice de moment - cum s-a întâmplat, de pildă, la jumătatea exercițiului fiscal 2010, când guvernul s-a

trezit să mai ceară impozite pentru case și mașini prin ordonanță de urgență după ce oamenii le terminaseră de achitat în martie și beneficiaseră și de o bonificație -, sunt de natură de a contribui la un mediu de afaceri capabil să genereze creștere economică?

Aceasta este o practică nefericită. Instabilitatea legislativă este un factor menționat adeseori de investitori ca o frână în calea alocării de fonduri către România. Această practică a schimbării intempestive a legislației cu efecte fiscale, uneori retroactive, asupra agenților economici introduce un element de incertitudine major în procesul decizional al acestora.

E firesc să fie impuse pe proprietate taxe în creștere, în condițiile în care activele imobiliare se plasează pe un trend de depreciere?

Inerent, activele imobiliare suferă un proces de depreciere. Am putea vorbi de nivelul taxelor și impozitelor raportat la valoarea de piață a activelor imobiliare. Evident, depinde de modul de stabilire a acestora, dacă sunt procent dintr-o valoare sau o sumă fixă în lei. În ultimul caz va fi necesară o reevaluare a nivelului taxelor și impozitelor care să țină pasul cu inflația.

Ați fost de acord cu faptul că e necesară o anumită secvențialitate, pe care ați numit-o, mai exact, prioritarizare. Acest fapt se referă la elementele de fiscalitate, respectiv accize, TVA, CAS, precum și la politica salarială?

Sunt de părere că abordarea întregii structuri a veniturilor (și cheltuielilor) bugetare să se facă pe ansamblu. Există analize, calcule și previziuni ce ar putea ajuta factorii decizionali să ia măsuri potrivite, pentru a eficientiza atât nivelul colectării veniturilor bugetare, cât și pe cel al cheltuielilor. De exemplu, creșterea TVA a dus la o scădere majoră a ratei de colectare. Este clar că în această privință ce poate vorbi de ineficiență. Scăderea nivelului CAS este necesară,

însă ridică întrebări legate de asigurarea surselor alternative de finanțare de la buget. Acest fapt forțează regândirea structurii cheltuielilor, implicit a celor cu salariile, dar și a celor din sănătate, învățământ, pentru a asigura o calitate corespunzătoare a acestor servicii.

Cum comentați faptul că salariaților le rămân, după plata taxelor, mai puțini bani să aloce pentru celelalte cheltuieli decât pensionarilor? Considerați că ar trebui să existe o corelație între productivitate și remunerație?

Probabil că această situație este valabilă pentru unii salariați și unii pensionari. Evident că vor fi mereu pensionari care vor avea un nivel al pensiei mai ridicat decât unele persoane care sunt încă active. Însă acest lucru depinde, în mare măsură, de diferențele existente în calificarea profesională. Bineînțeles că trebuie să existe o legătură între productivitate și salarii, este legătura fundamentală

pe care se bazează funcționarea piețelor competitive.

În ce măsură politicile de stat în ceea ce privește pensiile sunt corelate cu poziția sistemului privat?

România are o problemă structurală majoră cu piața forței de muncă. Rata de dependență (numărul de pensionari raportat la numărul de angajați în economie) este supraunitară, în contrast cu nivelul observat în alte țări. De aici apar o mulțime de probleme legate îndeosebi de finanțarea sistemului de pensii public. Sistemul privat de pensii pare să fie un pas înainte - în sensul că ar putea rezolva parțial acest aspect -, însă randamentele viitoare ale activelor acestora sunt supuse unui risc crescut. Acest fapt se observă cel mai bine în țările care au implementat printre primele acest sistem, precum Olanda sau Marea Britanie, și unde randamentele viitoare ale investițiilor acestora au scăzut puternic ca efect al crizei financiare.

“Creșterea TVA a dus la o scădere majoră a ratei de colectare. Este clar că în această privință se poate vorbi de ineficiență. Scăderea nivelului CAS este necesară, însă ridică întrebări legate de asigurarea surselor alternative de finanțare de la buget. Acest fapt forțează regândirea structurii cheltuielilor, implicit a celor cu salariile, dar și a celor din sănătate, învățământ, pentru a asigura o calitate corespunzătoare a acestor servicii

“Sunt de părere că abordarea întregii structuri a veniturilor (și cheltuielilor) bugetare să se facă pe ansamblu. Există analize, calcule și previziuni ce ar putea ajuta factorii decizionali să ia măsuri potrivite, pentru a eficientiza atât nivelul colectării veniturilor bugetare, cât și pe cel al cheltuielilor